

Уманський національний
університет садівництва

Факультет економіки і
підприємництва

Кафедра підприємництва,
торгівлі та біржової діяльності

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Соціально-економічний аналіз»

Рівень вищої освіти:	<u>другий (магістерський)</u>
Спеціальність:	<u>232 Соціальне забезпечення</u>
Освітня програма:	<u>Економіка соціального забезпечення</u>
Курс (рік навчання)	<u>1 (1)</u>
Форма навчання:	<u>денна</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>4,5</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Олена ЖАРУН
Профайл лектора	https://economics.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobotniki/zharun-olena-volodimirivna.html
Контактна інформація лектора (e-mail)	zharun.l@ukr.net
Сторінка курсу в MOODLE	https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1910

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу	Формування системи знань про особливості функціонування сучасного підприємницького середовища в Україні, ознайомлення із методами і принципами його соціально-економічного аналізу, а також відстеження результатів та наслідків господарської діяльності всіх організаційних структур, впливу основних факторів на їх відхилення, виявлення недоліків та резервів, визначення впливу на розвиток соціально-економічних процесів у регіоні, державі.
Завдання курсу	<ul style="list-style-type: none">➤ отримання знань та набуття практичних навиків самостійного проведення соціально-економічного аналізу;➤ вироблення вміння пов'язувати теоретичні питання з проблемами у роботі підприємств, установ, організацій і на основі проведення соціально-економічного аналізу приймати науково обґрунтовані оптимальні управлінські рішення;➤ вироблення вміння правильно оцінювати досягнуті результати діяльності підприємства та визначати вплив на розвиток соціально-економічних процесів у регіоні, державі.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none">➤ ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.➤ ЗК 5. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.➤ ФК 1. Здатність до використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціального забезпечення.➤ ФК 2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.➤ ФК 9. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.
Програмні результати навчання	<ul style="list-style-type: none">➤ ПРН 1. Використовувати сучасні теорії, методологію і методи соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних та прикладних досліджень у сфері соціального захисту.➤ ПРН 6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для розвитку професійних навичок та якостей.➤ ПРН 10. Пояснювати та надавати обґрунтовані відповіді населенню щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування.➤ ПРН 11. Планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.➤ ПРН 13. Аналізувати ефективність реалізації соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах напрямку діяльності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції / практичні (семінарські, лабораторні))	Зміст тем курсу	Завдання	Оціню- вання (балів)
Змістовий модуль 1				
Тема 1. Теоретичні засади соціально-економічного розвитку підприємництва	2/2	Сутність соціально-економічного аналізу, предмет, об'єкт, основна мета. Передумови підприємництва в Україні. Економічні передумови підприємництва. Правові передумови підприємництва. Психологічні передумови підприємництва. Сутність діагностичних процесів підприємницького середовища. Етапи дослідження підприємницького середовища.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 2. Поняття ризиків у підприємстві, фактори ризику, його функції	2/2	Природа та сутність економічних ризиків. Передумови виникнення ризику. Невизначеність. Конфліктність. Альтернативність. Елементи-фактори зовнішнього середовища підприємства. Зовнішні фактори ризику. Внутрішні фактори ризику. Класифікація ризиків. Управління підприємницькими ризиками.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	4
Тема 3. Важелі державного регулювання підприємницького середовища в Україні	1/2	Ринковий механізм регулювання національної економіки та його складові. Роль підприємства в національній економіці. Фактори, що впливають на нестійкість малого бізнесу. Роль малого підприємства в національній економіці. Переваги та недоліки малого бізнесу. Сприяння розвитку малого бізнесу. Функції державного регулювання економіки (ДРЕ), види та методи ДРЕ.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Тема 4. Конкуренція як ключовий інструмент в ринкових відносинах	1/4	Конкуренція та особливості її формування. Відмінні рисами сучасного трактування економічної конкуренції. Види конкуренції. Визначення конкурентної позиції підприємства. Діагностика конкурентоспроможності підприємства	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	3
Модульний контроль				5
Змістовий модуль 2				
Тема 5. Аналітичне дослідження мікросередовища діяльності підприємства та його складових	2/2	Аналіз загальної ситуації в галузі. Фактори мікросередовища. Аналіз конкурентного оточення та споживачів. Аналіз інших учасників мікросередовища підприємства. Складові мікросередовища підприємств агропромислового комплексу. Проведення CLCP-аналізу для дослідження мікросередовища підприємства	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5

Тема 6. Соціальне підприємництво. Бізнес-планування в соціальному підприємстві	2/2	Сутність соціального підприємництва. Послідовність планування діяльності соціального підприємства. Ідеї та можливості соціального підприємництва. Розробка стратегії для досягнення поставлених цілей.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 7. Середовище формування стратегій соціально відповідального підприємства.	2/4	Соціальна відповідальність підприємства, її специфіка, вигоди від неї для суспільства і для бізнесу. Сутність поняття "соціальна відповідальність", "соціальна справедливість", "соціальне партнерство". Рівні соціальної відповідальності: соціальне зобов'язання, соціальне реагування, соціальна чутливість. Можливості перетворення соціальної відповідальності на інструмент управління конкурентоспроможністю бізнесу.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Модульний контроль				5
Змістовий модуль 3				
Тема 8. Аналіз стану та розвитку соціальної сфери підприємства	2/2	Інтегральна оцінка ефективності корпоративної соціальної відповідальності підприємства. Нефінансові ризики, пов'язані з діяльністю організації та заходи із запобігання або зниження їх негативного впливу. Методика оцінки ефективності соціальних інвестицій.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 9. Соціально-економічний аналіз у процесі стратегічного планування	2/2	Особливості підготовки соціально-економічного аналізу для розробки стратегії розвитку регіону. Методологічні підходи до збору та аналізу даних. Формування описово-аналітичної частини стратегічного плану.	Опрацювання лекційного матеріалу, Виконання завдань для самостійної роботи згідно з методичними рекомендаціями. Проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 10. Особливості соціально-економічного аналізу об'єднаної територіальної громади*	2*/2	Формування Стратегії розвитку об'єднаної територіальної громади (ОТГ). Методологічні основи проведення соціально-економічного аналізу ОТГ. Підготовчий етап. Проведення соціально-економічного аналізу громади. Визначення стратегічного бачення, місії та стратегічних напрямків. Розробка планів дій. Громадське обговорення та ухвалення стратегії. Моніторинг та впровадження стратегії. Опис процесу робіт.	Опрацювання лекційного матеріалу. Виконання практичних завдань, наведених в інструктивно-методичних матеріалах, проходження тестування в системі електронного забезпечення навчання в Moodle	5
Тема 11. Аналіз стратегій та програм регіонального соціально-економічного розвитку України Topic 11. Analysis of	2**/2**	The essence of the definition "regional development strategy". Importance of social and economic development programs of Ukraine. Experience of implementation of regional strategies of socio-economic	Processing of lecture material. Completing practical tasks given in the instructional and methodological materials, passing testing in the Moodle	5

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика оцінювання	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.
Політика щодо академічної доброчесності	Під час підготовки презентацій, есе та самостійної роботи здобувача, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату. Дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності УНУС» доступний за посиланням: https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf
Політика щодо відвідування	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу http://mkr.udau.edu.ua/

Рекомендована література

Базова

1. Василенко В.А., Ткаченко Т.І. Стратегічне управління. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2003. 396 с.
2. Галушак М.П., Галушак О.Я., Кужда Т.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навчальний посібник для економічних спеціальностей. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с.
3. Економічна теорія: навч. посіб. за заг. ред. Л. С. Шевченко. 2-ге вид. Харків: Право, 2019. 268 с.
4. Економічна теорія: Навчальний посібник [Мудрак Р. П., Бурляй А. П., Костюк В. С., Котвицька Н. М., Нестерчук Я. А., Пенькова О. Г., Ревуцька А. О., Смолій Л. В., Фицик Л. А., Фротер О. С.]. Умань: ВПЦ «Візаві, 2018». 720 с.
5. Кифяк В., Малиш Л. Соціальне підприємництво: проблеми та перспективи. Бізнес Інформ. 2020. № 5. С. 275-280.
6. Ковбасюк Ю.В., Вакуленко В.М., Орлатий М.К. Регіональне управління: підручник. К.: НАДУ, 2014. 512 с.
7. Косович Б. Соціальне підприємництво в Україні: актуальні питання становлення. Економіка та держава. 2020. № 3. С. 77-81.
8. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика. 2-ге вид.: навч. посіб. К.: Центр учбової літератури, 2017. 456 с.
9. Лазарева О. В. Соціально-економічний розвиток сільських територій: навч. посіб. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 128 с.

10. Мішеніна Н. В., Мішеніна Г. А., Ярова І. Є. Економічний аналіз: навч. посіб. Суми: Сум. держ. ун-т, 2014. 305 с.
11. Підприємницька діяльність: стратегія економічного розвитку. Наук.-метод, видання. За ред. д-ра екон. наук професора А. В. Чупіса. Суми: Довкілля, 2001. 336 с.
12. Соціальне підприємництво в Україні: Економіко-правовий аналіз / за ред. І. Каменко. EU4youth. Розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в Молдові та Україні. К., 2020. 37 с.

Допоміжна

1. Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Коротєєв М.А., Тупчій О.С. Аналіз економіко-статистичних показників розвитку підприємництва в Україні. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 69-80.
2. Бленда Н. О., Коротєєв М. А., Соковніна Д. М., Соколюк С. Ю., Жарун О. В. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища – основа визначення стратегічного напрямку розвитку підприємницьких структур. Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол.: О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : Редакційно-видавничий відділ Уманського НУС, 2021. Вип. 99. Ч. 2 : Економічні науки. С.124-131.
3. Уланчук В.С., Жарун О.В. Аналіз розвитку сільськогосподарських підприємств з використанням економіко-математичних методів. Інтелект XXI. 2021. № 4. С. 31-40.
4. Zharun O., Nesterchuk Y., Korotieiev M., Cherneha I. & Blenda N. Development and Problems of Farmers Activities in Ukraine. Proceedings of the 33rd International Business Information Management Association Conference (IBIMA). Education Excellence and Innovation Management through. Vision 2020. 10-11 April 2019, Granada, Spain, P.4287-4299. (Scopus & Web of Science).
5. Yuliia NESTERCHUK, Mykola KOROTIEIEV, Inna CHERNEHA, Serhii SOKOLIUK, Olena ZHARUN and Nataliia BLENDА . Formation of Productive Employment of Labor Potential by Diversifying the Rural Economy . Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA). Education Excellence and Innovation Management through. Vision 2020. 1-2 April 2020. Seville, Spain, P. 14252-14258. (Scopus & Web of Science).
6. Уланчук В.С., Жарун О.В., Соколюк С.Ю., Тупчій О.С. Кореляційно-регресійний аналіз конкурентоспроможності продукції підприємства. Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. 2020 . № 2. (44). С. 65-72.
7. Уланчук В.С., Соколюк С.Ю., Жарун О.В., Коротєєв М.А., Тупчій О.С. Аналіз проблеми безробіття в Україні в аспекті соціально-економічної безпеки. Збірник наукових праць Уманського НУС. 2022. Вип. 100. Ч 2. Економічні науки. С. 170-178.
8. Bai Q., Niu D., Bai J. Complex networks economy systems engineering in general synergetic structure. Systems Engineering Procedia. Vol. 4, 2012. Pp. 252-258. URL: <https://www.science direct.com/science/article/pii/S2211381911002268>
9. Kartanaitė, I., Kovalov, B., Kubatko, O., & Krušinskas, R. Financial modeling trends for production companies in the context of Industry 4.0. Investment Management and Financial Innovations. 2021. №18(1), 270-284. DOI: [https://doi.org/10.21511/imfi.18\(1\).2021.23](https://doi.org/10.21511/imfi.18(1).2021.23)
10. List of Countries by Projected GDP per capita. URL: <http://statisticstimes.com/economy/countries-byprojected-gdp-capita.php>